

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkīyē ādikāvyē yuddhakāṇḍē
॥ catuścatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ catuścatvāriṃśaḥ sargaḥ ॥

rātrau vānarāṇāṃ rakṣasāṃ ca ghōraṃ yuddhaṃ
aṅgadēnēndrajitparājayō māyātō'dṛśyamānēnēndrajitā
śrīrāmalakṣmaṇayōrnāgapāśairbandhanam

yudhyatāmēva tēṣāṃ tu
tadā vānararakṣasāṃ |
ravirastaṃ gatō rātriḥ
pravṛttā prāṇahāriṇī || 6.44.1 ||

anyōnyaṃ baddhavairāṇāṃ
ghōrāṇāṃ jayamicchatām |
sampravṛttaṃ niśāyuddhaṃ
tadā vānararakṣasāṃ || 6.44.2 ||

rākṣasō'sīti harayō
vānarō'sīti rākṣasāḥ |
anyōnyaṃ samarē jaghnu -
stasmiṃstamasi dāruṇē || 6.44.3 ||

hata dāraya caihīti
kathaṃ vidravasīti ca |

ēvaṃ sutumulaḥ śabda -

stasmin sainyē tu śuśruvē || 6.44.4 ||

kālāḥ kāñcanasannāhā -

stasmiṃstamasi rākṣasāḥ |

sampradṛśyanta śailēndrā

dīptauśadhivanā iva || 6.44.5 ||

tasmiṃstamasi duṣpārē

rākṣasāḥ krōdhamūrcchitāḥ |

paripēturmahāvēgā

bhakṣayantaḥ plavaṅgamān || 6.44.6 ||

tē hayān kāñcanāpīdān

dhvajāṃścāśīviṣōpamān |

āplutya daśanaistīkṣṇai -

rbhīmakōpā vyadārayan || 6.44.7 ||

vānarā balinō yuddhē -

’kṣōbhayan rākṣasī camūm |

kuñjarān kuñjarārōhān

patākādhvajinō rathān || 6.44.8 ||

cakarṣuśca dadaṃśuśca

daśanaiḥ krōdhamūrcchitāḥ |

lakṣmaṇaścāpi rāmaśca

śarairāśīviṣōpamaiḥ || 6.44.9 ||

drśyādrśyāni rakṣāṃsi

pravarāṇi nijaghnatuḥ |

turaṅgakhuravidhvastaṃ
rathanēmisaṃmutthitaṃ || 6.44.10 ||

rurōdha karṇanētrāṇi
yudhyatāṃ dharaṇīrajah |
vartamānē tathā ghōrē
saṅgrāmē lōmaharṣaṇē |
rudhiraughā mahāghōrā
nadyastatra visusruvuḥ || 6.44.11 ||

tatō bhērīmṛdaṅgānāṃ
paṇavānāṃ ca niḥsvanaḥ |
śaṅkhanēmisaṃvanōnmiśraḥ
sambabhūvādbhutōpamaḥ || 6.44.12 ||

hatānāṃ stanamānānāṃ
rākṣasānāṃ ca niḥsvanaḥ |
śastānāṃ vānarāṇāṃ ca
sambabhūvātra dāruṇaḥ || 6.44.13 ||

hatairvānaramukhyaśca
śaktiśūlaparaśvadhair |
nihatair parvatākārai
rākṣasair kāmārūpibhir || 6.44.14 ||

śastrapuṣpōpahārā ca
tatrāsīd yuddhamēdinī |
durjñēyā durnivēśā ca
śōṇitāstrāvakardamā || 6.44.15 ||

sā babhūva niśā ghōrā
 harirākṣasahāriṇī |
 kālarātrīva bhūtānām
 sarvēśāṃ duratikramā || 6.44.16 ||

tatastē rākṣasāstatra
 tasmimstamasi dāruṇē |
 rāmamēvābhyavartanta
 saṃhr̥ṣṭāḥ śaravr̥ṣṭibhiḥ || 6.44.17 ||

tēśāmāpatatām śabdaḥ
 kruddhānāmapi garjatām |
 udvarta iva saptānām
 samudrāṇāmabhūt svanaḥ || 6.44.18 ||

tēśāṃ rāmaḥ śaraiḥ ṣaḍbhiḥ
 ṣaḍ jaghāna niśācarān |
 nimēṣāntaramātrēṇa
 śarairagniśikhōpamaiḥ || 6.44.19 ||

yajñaśatruśca durdharṣō
 mahāpārśvamahōdarau |
 vajradaṃṣṭrō mahākāya -
 stau cōbhau śukasāraṇau || 6.44.20 ||

tē tu rāmēṇa bāṇaughaiḥ
 sarvamarmasu tāḍitāḥ |
 yuddhādapasṛtāstatra
 sāvaśēṣāyuṣō'bhavan || 6.44.21 ||

nimēṣāntaramātrēṇa
 ghōrairagniśikhōpamaiḥ |
 diśaścakāra vimalāḥ
 pradiśaśca mahārathaḥ || 6.44.22 ||

yē tvanyē rākṣasā vīrā
 rāmasyābhimukhē sthitāḥ |
 tē'pi naṣṭāḥ samāsādyā
 pataṅgā iva pāvakaḥ || 6.44.23 ||

suvarṇapuṅkhairviśikhaiḥ
 sampatadbhiḥ samantataḥ |
 babhūva rajanī citrā
 khadyōtairiva śāradī || 6.44.24 ||

rākṣasānāṃ ca ninadai -
 rbhērīṇāṃ caiva niḥsvanaiḥ |
 sā babhūva niśā ghōrā
 bhūyō ghōratarābhavat || 6.44.25 ||

tēna śabdēna mahatā
 pravṛddhēna samantataḥ |
 trikūṭaḥ kandarākīrṇaḥ
 pravyāharadivācalaḥ || 6.44.26 ||

gōlāṅgūlā mahākāyā -
 stamasā tulyavarcasaḥ |
 sampariṣvajya bāhubhyāṃ
 bhakṣayan rajanīcarān || 6.44.27 ||

aṅgadastu raṇē śatrūn
 nihantuṃ samupasthitaḥ |
 rāvaṇiṃ nijaghānāśu
 sārathiṃ ca hayānapi || 6.44.28 ||

indrajit tu rathaṃ tyaktvā
 hatāśvō hataśārathiḥ |
 aṅgadēna mahākāya -
 statraivāntaradhīyata || 6.44.29 ||

tat karma vāliputrasya
 sarvē dēvāḥ saharṣibhiḥ |
 tuṣṭuvuḥ pūjanārhasya
 tau cōbhau rāmalakṣmaṇau || 6.44.30 ||

prabhāvaṃ sarvabhūtāni
 vidurindrajitō yudhi |
 tatastē taṃ mahātmānaṃ
 dṛṣṭvā tuṣṭāḥ pradharṣitam || 6.44.31 ||

tataḥ prahr̥ṣṭāḥ kapayaḥ
 sasugrīvavibhīṣaṇāḥ |
 sādhusādhviti nēduśca
 dṛṣṭvā śatruṃ parājitam || 6.44.32 ||

indrajit tu tadānēna
 nirjitō bhīmakarmaṇā |
 saṃyugē vāliputrēṇa
 krōdhaṃ cakrē sudāruṇam || 6.44.33 ||

sō'ntardhānagataḥ pāpō
 rāvaṇī raṇakarśitaḥ |
 brahmadattavarō vīrō
 rāvaṇiḥ krōdhamūrcchitaḥ || 6.44.34 ||

adṛśyō niśitān bāṇān
 mumōcāśanivarcasaḥ |
 rāmaṃ ca lakṣmaṇaṃ caiva
 ghōrairnāgamayaiḥ śaraiḥ || 6.44.35 ||

bibhēda samarē kruddhaḥ
 sarvagātrēṣu rākṣasaḥ |
 māyayā samvṛtastatra
 mōhayan rāghavau yudhi || 6.44.36 ||

adṛśyaḥ sarvabhūtānāṃ
 kūṭayōdhī niśācaraḥ |
 babandha śarabandhēna
 bhrātarau rāmalakṣmaṇau || 6.44.37 ||

tau tēna puruṣavyāghrau kruddhēnāśīviṣaiḥ śaraiḥ |
 sahasābhihatau vīrau tadā prēkṣanta vānarāḥ || 6.44.38 ||

prakāśarūpastu yadā na śakta -
 stau bādhituṃ rākṣasarājaputraḥ |
 māyāṃ prayōktuṃ samupājagāma
 babandha tau rājasutau durātmā || 6.44.39 ||

|| ityārṣe śrīmadrāmāyaṇe vālmikīyē ādikāvye
 yuddhakāṇḍe catuṣcatvāriṃśaḥ sargaḥ ||